

CVETKO GORJANČEV:

Buče.

esen je bila.

Ej, ko smo bili otroci — vsi dnevi, vsi letni časi so nam bili prijatelji, z vsemi smo se lepo razumeli, kakor bi si bili bratci in sestre. Pa saj se niti zavedali nismo. Bila je pomlad, no, cvetele so rožice, zelenelo drevje, ptički so peli. Pa saj so peli tudi pozimi. Saj itak nismo razločevali pravzaprav, ali poje slavček ali ščebrija vrabček. Pozimi so čivkali vrabci in škranjčki, na pomlad so žvrgoleli slavčki in liščki — a mi smo mislili, da so to vse eni in isti ptički. Le kukavica, ta je bila spomladi nova!

Poletje! Nojá, neki dan smo potem splezali na črešnjo, ker so se barvale tri črešnjice, da smo dobili vsak eno. Jesen! Zabelila se je vsa Krška dolina v ajdi, in sadje in grozdje je dozorelo. Zima! Zapihala je burja, zapadel sneg, priromal je Božič in spet odromal, in kmalu je bila spet pomlad.

Tako se je vse krožilo in vrtelo z nami vred, pa še zapazili nismo. Jesen je bila tedaj.

Na dvorišču za plotom je bil ogromen kup lepih rumenih buč. Gotovo so nam delale tiste buče veliko preglavico: tak velik kup, mi pa tako majhni! Da bi jih pa bili pustili pri miru, e, kaj še, to nam niti na misel ni hodilo! Mislite, da smo mislili, da so buče za kaj drugega zrasle, kakor nam za zabavo!

Sosedov stric je pravil o tistih prebrisanih Ribničanih. Neki Ribničan je peljal neki dan v samokolnici buče z njive. Sreča ga drugi Ribničan in ga vpraša: „Kaj voziš?“ — „Jajca, iz katerih se izvale žrebeta.“ — „Daj, jih kupim nekaj jaz.“ — In res jih je kupil par ter jih nesel verno domov. Kar se mu ena buča izmakne z naročja in zleti po rebri za grm, kjer je spal zajec, ga prebudi, da skoči preplašen in zbeži. Ribničan pa je mislil, da je to žrebe, zato je klical: „Tüze, ná, naà! Kam pa bežiš? Domov pridi,

domov!“ Tekel je za njim, a ker ga ni mogel doleteti, je šel domov, da dene vsaj še eno jajce valiti. Del ga je, pa se ni najbrž še danes nič izvalilo.

Mi smo pa šli, vzeli buče, jo nasadili na štiri lesene kline — noge, in konj je bil ustvarjen. Drugi je ustvaril žrebe iz male buče, tretji vola, če mu je zasadil dva klina za roge. Deklicam smo ustvarili krav, da so molzle. Pa res so tudi namolzle. Krava pri gobcu molze, je rekla večkrat mama. Naše so tudi. Za usta smo jim zvrtili luknje. Pri ustih smo vlili vanjo apnene vode in kaka gospodinja je šla molzt. Tudi kakega pujska smo zre-dili in ga klali. Cvilil je seveda tisti, ki ga je klal, ali pa tisti, ki ga je držal. Potem smo ga razrezali. Krače je dela gospodinja precej kuhat, drobovino smo deli sušit, in ko se je posušilo, smo jedli — bučno seme. Iz buč je bila tudi posoda: škafi, lonci, sklede, kadi, sodi...

Naredili smo svatbo. Sosedova Mančka je bila nevesta, jaz pa ženin. Imeli smo oditi k poroki. Sosedov Nace je imel poročati. Seveda bi bilo sramotno za tako hišo, kjer smo imeli do deset konj, da bi šla ženin in nevesta peš. Drugi svatje naj že gredo, a poročni par — bogvari! Voz je bil seveda tudi iz buče. Imela sva vsak svojega. Upregli so se — svatje. Ej, to je bila nevesta ponosna v svatovski časti, vsa opletena z rožami in oblečena v pisane — stare cunje. In ženin v očetovo suknjo — rokavi so morali biti seveda zafrknjeni — očetov zakmašni klobuk, za klobukom rožmarin... Srečno je prišel izprevod že prav blizu cerkve. Mežnar je prav svečanostno pritrkaval na — kose. Kar se po neprevidnosti iskrih konjičkov prevrne voz z ženinom, da mu priteče kri iz nosu. Seveda je zvonjenje kakor na mah utihnilo, nevesta, kot bi jo vrgel, planila z voza in milo gledala, ženin je pa jokal, kot bi mu nos odletel.

A kaj je bilo šele zvečer, ko je oče videl toliko buč izkaženih — to si morete misliti sami!

Na potu.

*Bližnji sosed Šumbregu
bil grad Kózjak je nekdej,
ali tudi ta prahu,
kamenja je kup sedaj!*

*Zdaj pa prvič mene pot
vodi v slavnoznani kraj,
ki bo za slovenski rod
dragocen na vekomaj!*

*Vrh kozjaški prvičrat
včeraj sem ogledoval
kakor Jurčič, ko ta grad
v lepo je povest snoval.*

*Že se dviga pred manó
Jurčičeva rojstna vas;
o, pozdravljena srčno,
zdaj te vidim tudi jaz!*

Fr. Rojec.

